

**PROCEDURY REAGOWANIA
W SYTUACJACH
KRYZYSOWYCH
W ZESPOLE SZKÓŁ
W BUDACH GŁOGOWSKICH**

WYKAZ PROCEDUR :

- 1) Procedura postępowania nauczycieli w przypadku nieobecności, spóźnień, zwolnień, nierealizowania obowiązku szkolnego przez ucznia
- 2) Procedura postępowania nauczyciela, gdy podejrzewa, że na terenie szkoły jest uczeń znajdujący się pod wpływem narkotyków lub dopalaczy
- 3) Procedura postępowania nauczyciela, gdy znajduje na terenie szkoły substancje przypominające wyglądem narkotyk
- 4) Procedura postępowania nauczyciela, gdy podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancje przypominającą narkotyk
- 5) Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu.
- 6) Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie alkohol.
- 7) Procedura postępowania nauczycieli w przypadku palenia lub posiadania papierosów przez ucznia.
- 8) Procedura postępowania w przypadku stwierdzenia naruszenia przez ucznia godności nauczyciela lub innego pracownika szkoły.
- 9) Procedura postępowania nauczycieli w przypadku agresywnego zachowania ucznia
- 10) Procedura postępowania nauczycieli w przypadku dewastacji mienia szkolnego oraz działania na szkodę drugiej osoby
- 11) Procedura postępowania nauczycieli w przypadku fałszowania dokumentacji szkolnej
- 12) Procedura postępowania nauczycieli w przypadku kradzieży, wyłudzenia pieniędzy lub wartościowych przedmiotów
- 13) Procedura postępowania nauczycieli w przypadku zachowania ucznia uniemożliwiającego prowadzenie lekcji (głośne rozmowy, spacerowanie po sali, brak reakcji na polecenia nauczyciela)
- 14) Procedura postępowania nauczycieli w przypadku używania w trakcie lekcji telefonu komórkowego, odtwarzacza MP3 itp.
- 15) Procedura postępowania nauczycieli w przypadku zbiorowej ucieczki z lekcji
- 16) Procedura postępowania w sytuacji powzięcia podejrzenia o stosowaniu przemocy w rodzinie ucznia
- 17) Procedura postępowania w przypadku stwierdzenia występowania u ucznia czynników wskazujących na ryzyko zachowań samobójczych
- 18) Procedura reagowania szkoły na ujawnienie cyberprzemocy
- 19) Procedura reagowania na zgłoszenia dotyczące nadużywania Internetu

Podstawy prawne stosowanych procedur:

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o postępowaniu w sprawach nieletnich
2. Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi
3. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty
4. Rozporządzenia MENiS z dnia 31 stycznia 2003 r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonej uzależnieniem
5. Kodeks postępowania karnego
6. Kodeks Rodzinny
7. Rozporządzenie MENiS z dnia 7 stycznia 2003 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
8. Rozporządzenie MENiS z dnia 7 września 2004 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów.

Cele:

1. Wyznaczenie jasnych i czytelnych reguł postępowania w sytuacjach kryzysowych
2. Promowanie zachowań i postaw godnych naśladowania
3. Socjalizacja uczniów
4. Zwiększenie wychowawczej roli szkoły
5. Wypracowanie jednolitych metod współpracy między rodzicami i szkoła

Uzasadnienie wdrożenia procedur w szkole:

1. Promowanie postaw pomagających zachować bezpieczeństwo, ład i porządek na terenie szkoły
2. Wypracowanie i wprowadzenie w życie jednolitych procedur działania, eliminujących czynniki przypadkowości i dowolności w interpretowaniu przepisów prawnych.

1) Procedura postępowania nauczycieli w przypadku nieobecności, spóźnień, zwolnień, nierealizowania obowiązku szkolnego przez ucznia

1. Obowiązkiem każdego nauczyciela na wszystkich zajęciach edukacyjnych jest rozpoczęcie lekcji od sprawdzenia obecności. Każda nieobecność ucznia, jak i spóźnienie powinny być odnotowane w dzienniku lekcyjnym.
2. Spóźnienie może usprawiedliwić tylko nauczyciel prowadzący daną lekcję.
3. Wychowawca oceniając zachowanie ucznia sumuje liczbę spóźnień nieusprawiedliwionych, przeliczając je na punkty – punktowa ocena zachowania
4. Nieobecność ucznia, który był w danym dniu na wcześniejszych lekcjach (co wynika z zapisu w dzienniku lekcyjnym), a na danej lekcji nie pojawił się, nauczyciel zgłasza wychowawcy.
5. Wychowawca powinien co najmniej jeden raz w tygodniu poinformować rodziców o nieobecności dziecka na danej lekcji.
6. Uczeń może być zwolniony z lekcji na proste rodzica/(opiekuna prawnego). Informacje o zwolnieniu uczeń przekazuje wychowawcy lub w razie jego nieobecności nauczycielowi przedmiotu.
7. W przypadku złego samopoczucia i konieczności zwolnienia ucznia ze szkoły, rodzic jest zobowiązany do osobistego zgłoszenia się po dziecko lub pisemnego zwolnienia ucznia na własną odpowiedzialność (poprzez sms, email, fax).
8. Samowolne opuszczenie szkoły przez ucznia w trakcie trwania zajęć lekcyjnych jest równoznaczne z ucieczką z lekcji (bez możliwości usprawiedliwienia).
9. Uczeń zwolniony z danej lekcji, w związku z konkursami, zawodami sportowymi, występami artystycznymi, jest zobowiązany do nadrobienia zaległości.
10. Uczeń jest zobowiązany dostarczyć pisemne usprawiedliwienie nieobecności od rodziców w ciągu 14 dni od daty powrotu do szkoły. Usprawiedliwienie musi zawierać dokładną datę, przyczynę absencji i czytelny podpis rodzica (prawnego opiekuna).
11. Rodzic ma prawo usprawiedliwić do 5 dni ciągłej nieobecności. W przypadku powtarzających się nieobecności związanych z chorobą, wymagane jest zwolnienie lekarskie.
12. Wychowawca powinien na bieżąco kontrolować frekwencje uczniów na zajęciach lekcyjnych i informować rodziców o nieobecnościach nieusprawiedliwionych.
13. W pierwszym tygodniu każdego miesiąca wychowawca podlicza frekwencje uczniów i przekazuje do pedagoga szkolnego pisemną informację na temat uczniów wagarujących i podjętych wobec nich działań.
14. W sytuacji stwierdzenia godzin nieusprawiedliwionych wychowawca przeprowadza rozmowę z uczniem i ustala warunki poprawy frekwencji. Jeżeli frekwencja nie ulegnie poprawie wychowawca spisuje kontrakt z rodzicem i uczniem, obejmuje wychowawca szczególnym nadzorem oraz przekazuje do pedagoga informacje o realizacji kontraktu.
15. W przypadku braku współpracy rodzica (prawnego opiekuna) ze szkołą, po stwierdzeniu niespełnienia przez ucznia obowiązku szkolnego (co najmniej 50 procent zajęć opuszczonych nieusprawiedliwionych w miesiącu), dyrektor szkoły wszczyna procedurę dotyczącą nierealizowania obowiązku szkolnego przez ucznia.

2) Procedura postępowania nauczyciela, gdy podejrzewa, że na terenie szkoły jest uczeń znajdujący się pod wpływem narkotyków lub dopalaczy

1. Powiadamia o swoich przypuszczeniach wychowawcę i dyrektora szkoły.
2. Odizolowuje ucznia od reszty klasy, ale ze względów bezpieczeństwa nie pozostawia go samego. Stwarza warunki, w których nie będzie zagrożone jego życie ani zdrowie. Uczeń nie może pozostawać bez opieki – powinna zająć się nim pielęgniarka lub osoba przeszkolona w udzielaniu pierwszej pomocy.

3. Udziela pomocy medycznej, w razie potrzeby wzywa lekarza w celu stwierdzenia stanu trzeźwości lub odurzenia.
4. Zawiadamia o fakcie rodziców lub opiekunów, których zobowiązuje do niezwłocznego odebrania ucznia ze szkoły (osoba sprawująca opiekę, wychowawca lub pedagog).
5. Dyrektor szkoły powiadamia policję.
6. Uczeń zostaje ukarany nagana dyrektora.
7. Dyrektor szkoły powiadamia sąd rodzinny o pogłębiającej się demoralizacji ucznia, jeżeli incydent się powtarza, a deklarowana współpraca rodziców nie przynosi oczekiwanych rezultatów.

3) Procedura postępowania nauczyciela, gdy znajduje na terenie szkoły substancje przypominającą wyglądem narkotyki

1. Powiadamia o zaistniałym zdarzeniu dyrektora szkoły, który powiadamia policję.
2. Zachowując środki ostrożności, zabezpiecza substancje przed dostępem do niej osób niepowołanych oraz ewentualnym jej zniszczeniu do czasu przyjazdu policji.
3. Wszelkie substancje rozlane lub rozsypane należy odgrodzić i zabezpieczyć przed rozniesieniem, np. na podszwach obuwia.
4. Czekając na przyjazd policji i nie podejmuje żadnych działań związanych z próbą dostarczenia zabezpieczonej substancji na najbliższy posterunek, pamiętając, że zgodnie z zapisami ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii „Kto, wbrew przepisom ustawy, posiada środki odurzające lub substancje psychotropowe, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3”.
5. Po przyjeździe policji niezwłocznie przekazuje zabezpieczoną substancję i informacje dotyczące szczegółów zdarzenia.

4) Procedura postępowania nauczyciela, gdy podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancje przypominającą narkotyki

1. Odizolowuje ucznia poprzez umieszczenie go w oddzielnym pomieszczeniu. Nauczyciel powinien dążyć do wszelkich starań, aby uczeń nie mógł pozbyć się substancji.
2. Powiadamia o swoich podejrzeniach dyrektora szkoły i wychowawcę klasy.
3. Dyrektor szkoły powiadamia policję.
4. W obecności innej osoby (wychowawca, pedagog, dyrektor, itp.) żąda okazania zawartości kieszeni i plecaka oraz ewentualnie innych przedmiotów budzących podejrzenie, co do ich związku z poszukiwaną substancją i jej wydania. W celu wprowadzenia atmosfery współpracy, o obecność można poprosić wychowawcę lub nauczyciela, do którego uczeń ma zaufanie. Nauczyciel nie ma prawa samodzielnie dokonać przeszukania odzieży ani teczek ucznia.
6. Jeżeli uczeń wyda substancję dobrowolnie, należy ją zabezpieczyć i czekać na przyjazd policji. Nie podejmuje żadnych działań związanych z dostarczeniem zabezpieczonej substancji na najbliższy posterunek, pamiętając, że zgodnie z zapisami ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii „Kto, wbrew przepisom ustawy, posiada środki odurzające lub substancje psychotropowe, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3”.
5. Jeżeli uczeń odmawia współpracy, należy wezwać policję, które dokona przeszukania.
6. Wyznaczona przez dyrektora osoba próbuje ustalić, w jaki sposób i od kogo uczeń nabył substancję.
7. Całe zdarzenie nauczyciel dokumentuje, sporządzając dokładną notatkę z ustaleń wraz ze swoimi spostrzeżeniami.
8. Nauczyciel, wychowawca lub pedagog niezwłocznie powiadamia o zaistniałym zdarzeniu rodziców lub opiekunów ucznia.

W przypadku gdy nauczyciel podejrzewa, że na terenie szkoły uczeń handluje narkotykami lub dopalaczami, powinien podjąć następujące kroki:

1. Powiadamia o swoich podejrzeniach dyrektora szkoły i wychowawcę klasy.
2. Dyrektor szkoły powiadamia policję.

5) Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu

1. Powiadamia o swoich przypuszczeniach wychowawcę klasy i dyrektora szkoły.
2. Odizolowuje ucznia od reszty klasy, ale ze względów bezpieczeństwa nie pozostawia go samego. Stwarza warunki, w których nie będzie zagrożone jego życie ani zdrowie. Uczeń nie może pozostawać bez opieki – powinna zająć się nim pielęgniarka lub osoba przeszkolona w udzielaniu pierwszej pomocy.
3. W sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia wzywa pogotowie ratunkowe.
4. Zawiadamia o fakcie rodziców lub opiekunów, których zobowiązuje do niezwłocznego odebrania ucznia ze szkoły (osoba sprawująca opiekę, wychowawca lub pedagog).
5. Dyrektor szkoły powiadamia policję.
6. Wychowawca przeprowadza rozmowę z rodzicami i uczniem w obecności pedagoga szkolnego. Zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś bezwzględnie do szczególnego nadzoru nad dzieckiem. Pedagog szkolny przekazuje rodzicom informacje o możliwości skorzystania ze specjalistycznej pomocy pedagogiczno-psychologicznej dotyczącej uzależnień.
7. Uczeń zostaje ukarany nagana dyrektora za rażące naruszenie Statutu Szkoły.
8. W sytuacji powtórzenia incydentu, dyrektor szkoły powiadamia sąd rodzinny o pogłębiającej się demoralizacji ucznia.

6) Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie alkohol

1. Odizolowuje ucznia poprzez umieszczenie go w oddzielnym pomieszczeniu.
2. Powiadamia o swoich podejrzeniach dyrektora szkoły i wychowawcę klasy.
3. Dyrektor szkoły powiadamia policję.
4. W obecności innej osoby (wychowawca, pedagog, dyrektor, itp.) żąda okazania zawartości kieszeni i plecaka oraz ewentualnie innych przedmiotów budzących podejrzenie, co do ich związku z poszukiwaną substancją i jej wydania. Nauczyciel nie ma prawa samodzielnie dokonać przeszukania odzieży ani plecaka ucznia.
5. Poinformowanie rodziców (prawnych opiekunów) ucznia i wezwanie ich do szkoły.
6. Jeżeli uczeń wyda substancje dobrowolnie, dyrektor szkoły po odpowiednim zabezpieczeniu, zobowiązany jest przekazać ja policji.
7. Wychowawca przeprowadza rozmowę z rodzicami i uczniem w obecności pedagoga szkolnego. Zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś bezwzględnie do szczególnego nadzoru nad dzieckiem.
8. Uczeń zostaje ukarany nagana dyrektora.

7) Procedura postępowania nauczycieli w przypadku palenia lub posiadania papierosów przez ucznia

1. Ustalenie personaliów ucznia przez nauczyciela lub innego pracownika szkoły. Poinformowanie wychowawcy, nagana wychowawcy klasy, wychowawca przekazuje informacje rodzicom ucznia.
2. W przypadku kiedy sytuacja się powtórzy, uczeń zostaje skierowany do grupy socjoterapeutycznej.

3. Jeżeli uczeń po raz trzeci zostanie przyłapany na paleniu papierosów otrzymuje nagane dyrektora szkoły. Wychowawca przekazuje informacje rodzicom ucznia o podjęciu przez szkołę innych działań.

4. Jeżeli ww. działania nie przyniosą efektu, w przypadku powtórzenia się incydentu palenia papierosów dyrektor szkoły podejmuje inne działania (np. informacja do sądu rodzinnego).

8) Procedura postępowania w przypadku stwierdzenia naruszenia przez ucznia godności nauczyciela lub innego pracownika szkoły

Za naruszenie godności osobistej nauczyciela lub pracownika szkoły uznajemy:

- *Lekceważące i obraźliwe zachowanie wobec nich wyrażone w słowach lub gestach*
- *Prowokacje pod adresem w/w osób wyrażone w słowach lub gestach*
- *Nagrywanie lub fotografowanie w/w osób bez ich wiedzy i zgody*
- *Naruszenie ich prywatności i własności prywatnej*
- *Użycie wobec nich przemocy fizycznej i psychicznej*
- *Naruszenie ich nietykalności osobistej*

1. W przypadku, gdy zachodzi uzasadnione podejrzenie, że uczeń naruszył godność nauczyciela lub innego pracownika szkoły, nauczyciel lub inny pracownik ma **obowiązek niezwłocznego zgłoszenia powyższego faktu do dyrektora szkoły**.

2. Powiadomienie i wezwanie do szkoły rodziców (opiekunów ucznia).

3. Poinformowanie policji przez dyrektora szkoły.

4. Wychowawca przeprowadza rozmowę z uczniem i rodzicem w obecności pedagoga szkolnego.

5. Uczeń zostaje ukarany nagana dyrektora za naruszenie godności nauczyciela w trakcie wykonywania przez niego czynności służbowych..

6. W przypadku, kiedy zastosowane działania nie przynoszą efektu, szkoła kieruje wniosek do Kuratora Oświaty o karne przeniesienie ucznia do innej szkoły zgodnie z obowiązującymi przepisami.

9) Procedura postępowania nauczycieli w przypadku agresywnego zachowania ucznia

a) Agresja słowna

1. Natychmiastowa reakcja nauczyciela na zaistniałą sytuację, rozmowa z uczestnikami zdarzenia, uświadomienie im nieodpowiedniego.

2. Poinformowanie wychowawcy klasy bezpośrednio i pośrednio przez wpis do zeszytu uwag.

3. W szczególnych lub powtarzających się przypadkach szkoła podejmuje następujące działania:

- poinformowanie pedagoga lub dyrektora szkoły
- zawiadomienie o zaistniałej sytuacji rodziców ucznia
- rozmowa wychowawcy z rodzicem i uczniem w obecności pedagoga szkolnego
- zobowiązanie rodzica do szczególnego nadzoru np. poprzez kontrakt
- podjęcie przez ucznia stosownej terapii w celu radzenia sobie z agresją
- udzielenie nagany wychowawcy
- udzielenie nagany dyrektora
- powiadomienie policji
- powiadomienie Sądu Rodzinnego

4. W klasach, gdzie występują powtarzające się zjawiska agresji słownej wychowawca przeprowadza na godzinie wychowawczej zajęcia na temat sposobów radzenia sobie z agresją.

b) Agresja fizyczna

1. Natychmiastowa reakcja nauczyciela na zaistniałą sytuację.

2. W zależności od sytuacji podjęcie stosownych działań:
 - upomnienie słowne
 - rozdzielenie uczestników zdarzenia
 - odizolowanie ucznia zachowującego się agresywnie
 - w razie potrzeby wezwanie pomocy (innego nauczyciela, pedagoga, pielęgniarki szkolnej)
 - udzielenie pomocy
3. Wyjaśnienie z uczestnikami zdarzenia zaistniałej sytuacji, uświadomienie im nieodpowiedniego zachowania.
4. W zależności od sytuacji podjęcie przez szkołę stosownych działań:
 - poinformowanie pedagoga lub dyrektora szkoły
 - zawiadomienie o zaistniałej sytuacji rodziców ucznia
 - rozmowa wychowawcy z rodzicem i uczniem w obecności pedagoga szkolnego
 - zobowiązanie rodzica do szczególnego nadzoru np. poprzez kontrakt
 - podjęcie przez ucznia stosownej terapii w celu radzenia sobie z agresją
 - udzielenie nagany wychowawcy
 - udzielenie nagany dyrektora
 - powiadomienie policji
 - powiadomienie Sadu Rodzinnego
5. W klasach, gdzie występują powtarzające się zjawiska agresji fizycznej wychowawca przeprowadza zajęcia na temat sposobów radzenia sobie z agresją.

10) Procedura postępowania nauczycieli w przypadku dewastacji mienia szkolnego oraz działania na szkodę drugiej osoby

1. Ustalenie sprawcy przez nauczyciela lub innego pracownika szkoły.
2. Poinformowanie wychowawcy, w szczególnych przypadkach pedagoga szkolnego i dyrektora szkoły.
3. W przypadkach umyślnego zniszczenia mienia szkolnego lub mienia innej osoby, rodzice ucznia zobowiązani są do pokrycia kosztów tej szkody.
4. O sposobie naprawienia zniszczonego mienia szkolnego decyduje dyrektor szkoły.
5. W szczególnych przypadkach wychowawca przeprowadza rozmowę z rodzicem i uczniem w obecności pedagoga szkolnego. Zobowiązuje rodzica do szczególnego nadzoru nad dzieckiem, poprzez spisanie kontraktu.
6. W zależności od sytuacji uczeń zostaje ukarany zgodnie ze Statutem
 - nagana wychowawcy
 - upomnieniem dyrektora
 - nagana dyrektora
7. W sytuacji, kiedy zastosowane wobec ucznia środki okazują się nieskuteczne, dyrektor szkoły występuje do Sadu Rodzinnego o wszczęcie postępowania przeciwko demoralizacji.

11) Procedura postępowania nauczycieli w przypadku fałszowania dokumentacji szkolnej

- *Dokonywanie wpisów w dziennikach lekcyjnych (wpisywanie, poprawianie, usuwanie ocen, usprawiedliwianie nieobecności)*
 - *Falszowanie usprawiedliwień, zwolnień, deklaracji zgody rodziców itp.*
1. Poinformowanie wychowawcy klasy.
 2. Ustalenie sprawcy fałszerstwa przez wychowawcę lub pedagoga szkolnego.
 3. Wezwanie do szkoły rodziców ucznia i powiadomienie ich o zaistniałej sytuacji. Wychowawca klasy spisuje kontrakt z rodzicem (opiekunem prawnym) i obejmuje ucznia szczególnym nadzorem.
 4. Uczeń, który dopuścił się fałszerstwa dokumentacji szkolnej, zostaje ukarany zgodnie

Ze Statutem szkoły upomnieniem/nagana dyrektora szkoły.

5. W sytuacji powtórzenia incydentu dyrektor szkoły występuje do sadu Rodzinnego o wszczęcie postępowania przeciwko demoralizacji.

12) Procedura postępowania nauczycieli w przypadku kradzieży, wyludzenia pieniędzy lub wartościowych przedmiotów

1. Natychmiastowe poinformowanie wychowawcy klasy, pedagoga i dyrektora szkoły.
2. Ustalenie personaliów uczestników zdarzeń (sprawcy, poszkodowanego i świadków zdarzenia. W szczególnych przypadkach zabezpieczenie materiałów, mogących być pomocnymi w wyjaśnieniu sprawy.
3. Wezwanie rodziców ucznia, którego dotyczy zdarzenie oraz w szczególnych przypadkach policji.
4. Wychowawca klasy przeprowadza rozmowę z uczniem w obecności rodzica (opiekuna prawnego) i pedagoga.
5. Wychowawca klasy spisuje z rodzicem kontrakt i występuje z wnioskiem o nagane dyrektora.
6. Kopie kontraktu przekazuje pedagogowi szkolnemu, który obejmuje ucznia szczególnym nadzorem.
7. W szczególnych przypadkach dyrektor szkoły występuje do sadu Rodzinnego o wszczęcie postępowania przeciwko demoralizacji.

13) Procedura postępowania nauczycieli w przypadku zachowania ucznia uniemożliwiającego prowadzenie lekcji (głośne rozmowy, spacery po sali, brak reakcji na polecenia nauczyciela)

1. Upomnienie słowne.
2. W sytuacji braku poprawy zachowania, nauczyciel wpisuje danemu uczniowi punkty ujemne z zachowania w dzienniku
3. Poinformowanie wychowawcy klasy o zaistniałej w czasie lekcji sytuacji.
4. Rozmowa wychowawcy z uczniem.
5. Jeżeli zachowanie ucznia nie ulegnie poprawie wychowawca podejmuje następujące działania:
 - poinformowanie rodziców ucznia
 - rozmowa wychowawcy z rodzicem, zobowiązanie rodzica do szczególnego nadzoru nad dzieckiem (np. spisanie kontraktu)
 - udzielenie nagany wychowawcy
 - udzielenie nagany dyrektora

14) Procedura postępowania nauczycieli w przypadku używania w trakcie lekcji telefonu komórkowego, odtwarzacza MP3 itp.

1. Szkoła nie ponosi odpowiedzialności za przyniesione do szkoły przez ucznia wartościowe przedmioty np. telefony komórkowe, odtwarzacze MP3 itp.
2. W czasie lekcji obowiązuje zakaz używania telefonów komórkowych, odtwarzaczy MP3 itp. W/w sprzęt musi być wyłączony i schowany.
3. W przypadku posiadania (w miejscu widocznym) lub używania w/w sprzętu uczeń jest zobowiązany do wyłączenia go i oddania nauczycielowi.
4. Nauczyciel informuje rodzica o zaistniałej sytuacji i przekazuje sprzęt do sekretariatu szkoły na przechowanie do czasu odbioru sprzętu przez rodzica lub opiekuna prawnego.

15) Procedura postępowania nauczycieli w przypadku zbiorowej ucieczki z lekcji

1. Adnotacja w dzienniku (temat niezrealizowany, klasa nieobecna). Uczniowie są zobowiązani do samodzielnego uzupełnienia niezrealizowanego tematu.
2. Nauczyciel powiadamia o ucieczce klasy wychowawcę i dyrektora szkoły.
3. Nieobecność pozostaje nieusprawiedliwiona i ma wpływ na ocenę zachowania.
4. Klasa zostaje ukarana zakazem udziału w imprezach szkolnych (dyskoteki, wyjścia do kina, ogniska, wycieczki) w danym semestrze.

16) Procedura postępowania w sytuacji powzięcia podejrzenia o stosowaniu przemocy w rodzinie ucznia

1. Dyrektor realizując zadania wynikające z rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011r. w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”, wyznacza na terenie szkoły osobę koordynującą działania w tym zakresie – pedagoga szkolnego.
2. Każdy pracownik szkoły jest zobowiązany do zgłoszenia wychowawcy klasy lub bezpośrednio wskazanej przez dyrektora szkoły osobie, podejrzenia dotyczącego stosowania przemocy w rodzinie ucznia – przy zgłoszeniu należy sporządzić notatkę służbową (załącznik numer 1).
3. Do podstawowych zadań szkoły w ramach procedury należy:
 - a) diagnoza sytuacji i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w tym w szczególności dzieci;
 - b) zapewnienie i zorganizowanie niezwłocznie dostępu do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia w/w osoby;
 - c) udzielenie kompleksowych informacji rodzicowi, opiekunowi prawnemu, faktycznemu lub osobie najbliższej o możliwościach pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej oraz wsparcia w rodzinie, w tym o formach pomocy dzieciom świadczonych przez instytucje i podmioty w zakresie specjalistycznej pomocy na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie;
4. Pedagog przeprowadza z dzieckiem rozmowę wyjaśniającą i sporządza notatkę z rozmowy.
5. Rozmowę z osobą, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, przeprowadza się w warunkach gwarantujących swobodę wypowiedzi i poszanowanie godności tej osoby oraz zapewniających bezpieczeństwo.
6. Następnie, wzywa się na rozmowę wyjaśniającą rodzica, opiekuna prawnego, opiekuna faktycznego lub najbliższą dziecku osobę, nie podejrzaną o przemoc, w celu wyjaśnienia sytuacji.
7. Jeżeli osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie wobec dziecka, są rodzice, opiekunowie prawni lub faktyczni, działania z udziałem dziecka przeprowadza się w obecności pełnoletniej osoby najbliższej (w rozumieniu art. 115§11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997r. – Kodeks karny);
8. Wszczęcie procedury następuje przez wypełnienie przez osobę wskazaną przez dyrektora szkoły (pedagoga) w obecności osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie formularza „Niebieska Karta” – A
9. W przypadku braku możliwości wypełnienia formularza „Niebieska Karta” – A, z uwagi na nieobecność osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, stan jej zdrowia lub ze względu na zagrożenie jej życia lub zdrowia, wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A” następuje niezwłocznie po nawiązaniu bezpośredniego kontaktu z tą osobą lub po ustaniu przyczyny uniemożliwiającej jego wypełnienie.

10. W przypadku, gdy nawiązanie bezpośredniego kontaktu z osobą, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, jest niewykonalne, wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A” następuje bez udziału tej osoby.
11. Wszczynając procedurę, należy podjąć współpracę MOPS, policja w celu zapewnieniu bezpieczeństwa osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie.
12. Po wypełnieniu formularza „Niebieska Karta – A” osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, przekazuje się formularz „Niebieska Karta – B”. Jeżeli osoba, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, jest dzieckiem, formularz „Niebieska Karta – B” przekazuje się rodzicowi, opiekunowi prawnemu lub faktycznemu albo osobie, której zgłosiła podejrzenie stosowania przemocy w rodzinie.
13. Formularz „Niebieska Karta – B” nie przekazuje się osobie, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie.
14. Przekazanie wypełnionego formularza „Niebieska Karta – A” do przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego następuje niezwłocznie, nie później niż w terminie 7 dni od dnia wszczęcia procedury.
15. Kopie wypełnionego formularza „Niebieska Karta – A” pozostawia się u wszczynającego procedurę.
16. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego.
17. Jeżeli w trakcie działań podejmowanych w ramach procedury, zachodzi podejrzenie, że osoba, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, dopuściła się po raz kolejny stosowania przemocy w rodzinie, wypełnia się formularz „Niebieska Karta – A” w zakresie niezbędnym do udokumentowania nowego zdarzenia i przesyła go do przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego.

**ARKUSZ INFORMACYJNY DOTYCZĄCY UCZNIĄ – W ZWIĄZKU Z
PODEJRZENIEM LUB ZGŁOSZENIEM PRZEMOCY W RODZINIE**

Imię i nazwisko ucznia

klasa.....

Szkoła

.....
Data wypełnienia

formularza.....

(należy podkreślić wybrane informacje)

1. Opis wyglądu ucznia:

- a) zaniedbania w zakresie higieny osobistej
- b) zadrapania
- c) zasinienia
- d) oparzenia
- e) złamania
- f) zranienia
- g) zwichnięcia
- h) inne urazy lub uwagi dotyczące wyglądu (jakie?)

2. Zachowanie ucznia:

- a) niepokój, pobudzenie
- b) wycofanie, zamknięcie w sobie, „dziwny spokój”
- c) agresywność
- d) płacz
- e) inne (jakie?)

3. Posiadane informacje dotyczące form krzywdzenia ucznia:

- a) przemoc fizyczna
- b) przemoc psychiczna
- c) zaniedbanie
- d) inne (jakie?)
- e) brak informacji na ten temat

4. Źródło informacji:

5. Inne informacje istotne w rozpoznawaniu sytuacji ucznia:

.....
Czytelny podpis osoby wypełniającej arkusz

17) Procedura postępowania w przypadku stwierdzenia występowania u ucznia czynników wskazujących na ryzyko zachowań samobójczych

1. O wysokim ryzyku zachowań samobójczych świadczyć może wystąpienie przynajmniej jednego z poniższych czynników:

- mówienie o poczuciu beznadziejności, bezradności, braku nadziei
- mówienie wprost lub pośrednio o samobójstwie, pisanie listów pożegnalnych
- pozbywanie się osobistych i cennych dla ucznia przedmiotów
- unikanie kontaktów z bliskimi kolegami, izolacja, zamykanie się w sobie
- zaniechanie zajęć, które dotychczas sprawiały uczniowi przyjemność
- przejawianie dużych zmian charakteru, nastroju, występowanie nietypowych zachowań
- przejawianie innych zachowań ryzykownych: okaleczanie się, zażywanie narkotyków, spożywanie alkoholu
- przejawianie zainteresowania tematyką śmierci, umierania itp.
- podejmowanie w przeszłości prób samobójczych
- fascynacja znanymi osobami (np. gwiazdami popkultury), które popełniły samobójstwo

Po zdiagnozowaniu sytuacji zagrożenia, wychowawca, pedagog i psycholog szkolny podejmują odpowiednie działania interwencyjne:

- _ jednoznacznie ustalają, które z w/w przesłanek występują u danego ucznia
- _ przeprowadzają analizę sytuacji szkolnej i rodzinnej ucznia w celu wstępnego ustalenia przyczyn, kontaktują się z rodzicami w celu ustalenia przyczyn zmian w zachowaniu ucznia
- _ przekazują informacje o zagrożeniu rodzicom i dyrektorowi szkoły
- _ ustalają z rodzicami zasady wzajemnych kontaktów, proponują pomoc psychoterapeutyczną na terenie szkoły lub poza nią

2. Postępowanie w przypadku powzięcia informacji, że uczeń zamierza popełnić samobójstwo (informacja od samego ucznia, kolegów, rodziny, osób postronnych):

po zdiagnozowaniu sytuacji zagrożenia wychowawca, pedagog szkolny oraz dyrektor szkoły podejmują następujące działania:

- _ nie pozostawiają ucznia samego, próbują przeprowadzić go w ustronne, bezpieczne miejsce
- _ informują o zaistniałej sytuacji i zagrożeniu rodziców
- _ przekazują dziecko pod opiekę rodziców (prawnych opiekunów) lub jeżeli przyczyna zagrożenia jest sytuacja domowa ucznia odpowiednim instytucjom (np. policji)

3. Postępowanie w przypadku powzięcia informacji, że uczeń podjął próbę samobójczą:

po powzięciu informacji, że uczeń podjął próbę samobójczą dyrektor szkoły, wychowawca, pedagog szkolny podejmują następujące działania:

- _ jeśli próba samobójcza ma miejsce w szkole, wychowawca (nauczyciel, pracownik) powiadamia o tym fakcie dyrektora szkoły, a ten rodzica/opiekuna prawnego
- _ wzywają pogotowie ratunkowe
- _ dyrektor szkoły, pedagog szkolny oraz wychowawca dokonują oceny sytuacji i przeprowadzają rozmowę wspierającą z uczniem i rodzicami oraz przekazują informacje dotyczące pomocy psychologiczno-pedagogicznej
- _ jeśli próba samobójcza ma miejsce w domu, a rodzic poinformował o zajściu szkołę, dyrektor szkoły, pedagog szkolny przekazuje rodzicom informacje dotyczące pomocy psychologiczno-pedagogicznej
- _ o próbie samobójczej dyrektor informuje Radę Pedagogiczną pod rygorem tajemnicy w celu podjęcia wspólnych działań oraz obserwacji zachowania ucznia po jego powrocie do szkoły przez wszystkich nauczycieli
- _ pedagog planuje dalsze działania mające na celu zapewnienie uczniowi bezpieczeństwa w szkole, atmosfery życzliwości i wsparcia oraz przekazuje rodzicom informacje o możliwościach uzyskania pomocy psychologiczno-pedagogicznej poza szkołą

- _ w przypadku śmierci ucznia w wyniku samobójstwa dyrektor szkoły informuje organ prowadzący i nadzorujący szkołę o zaistniałej sytuacji
- _ pedagog szkolny oraz wychowawcy udzielają pomocy psychologiczno-pedagogicznej innym uczniom szkoły

4. *Jeśli zaistnieje realne zagrożenie próby samobójczej ucznia, należy podjąć następujące czynności:*

- _ jednoznacznie określić rodzaj zdarzenia,
- _ nie pozostawiać ucznia znajdującego się w kryzysie samego i próbować przeprowadzić go w bezpieczne, ustronne miejsce,
- _ zebrać wstępne informacje o okolicznościach zdarzenia,
- _ w razie konieczności wezwać pomoc – pogotowie ratunkowe, policję, straż miejską i w czasie tej interwencji zadbać, by przebiegała ona spokojnie i dyskretnie,
- _ ocenić ryzyko dalszego zagrożenia (możliwe, że konieczna będzie hospitalizacja dziecka),
- _ zawiadomić o zdarzeniu dyrekcję szkoły, wychowawcę dziecka oraz rodziców,
- _ chronić ucznia oraz inne osoby przed dodatkową traumą, związaną np. z kontaktem z mediami

Uczeń, który podjął próbę samobójczą bezwzględnie powinien otrzymać konsultację psychiatryczną. Jeśli uczeń wróci do szkoły, należy w trakcie pierwszych z nim kontaktów pamiętać o daniu mu wsparcia, akceptacji, okazaniu zrozumienia. Należy uznać próbę samobójczą za fakt historyczny, aby utrzymać dystans do tego, co się stało, skoncentrować na głównych problemach ucznia i jeśli to możliwe pozytywnie je przeformułować, wskazać różne systemy oparcia.

18) Procedura reagowania szkoły na ujawnienie cyberprzemocy

1. Ujawnienie przypadku cyberprzemocy

Informacja o tym, że w szkole miała miejsce cyberprzemoc może pochodzić z różnych źródeł. Osobą zgłaszającą fakt prześladowania może być poszkodowany uczeń, jego rodzice, inni uczniowie — świadkowie zdarzenia, nauczyciele.

2. Ustalenie okoliczności zdarzenia

a) Wszystkie przypadki przemocy, a więc także przemocy z wykorzystaniem mediów elektronicznych powinny zostać właściwie zbadane, zarejestrowane i udokumentowane.

b) Jeśli wiedzę o zajściu posiada nauczyciel nie będący wychowawcą, powinien przekazać informację wychowawcy klasy, który informuje o fakcie pedagoga szkolnego i dyrektora.

c) Pedagog szkolny i dyrektor wspólnie z wychowawcą powinni dokonać analizy zdarzenia i zaplanować dalsze postępowanie.

d) Do zadań szkoły należy także ustalenie okoliczności zdarzenia i ewentualnych świadków.

e) Administrator sieci komputerowej lub nauczyciel informatyki w procedurze interwencyjnej, o ile to możliwe zabezpiecza dowody i ustala tożsamość sprawcy cyberprzemocy.

3. Zabezpieczenie dowodów

a) Wszelkie dowody cyberprzemocy powinny zostać zabezpieczone i zarejestrowane. Należy zanotować datę i czas otrzymania materiału, treść wiadomości oraz, jeśli to możliwe, dane nadawcy (nazwę użytkownika, adres email, numer telefonu komórkowego, itp.) lub adres strony www, na której pojawiły się szkodliwe treści czy profil.

b) Zabezpieczenie dowodów nie tylko ułatwi dalsze postępowanie dostawcy usługi (odnalezienie sprawcy, usunięcie szkodliwych treści z serwisu), ale również stanowi materiał, z którym powinny się zapoznać wszystkie zaangażowane w sprawę osoby: dyrektor i pedagog szkolny, rodzice i policja, jeśli doszło do złamania prawa.

4. Identyfikacja sprawcy

a) Szkoła podejmuje działania mające na celu identyfikację sprawcy cyberprzemocy.

b) W sytuacji kiedy ustalenie sprawcy nie jest możliwe, należy skontaktować się z dostawcą usługi w celu usunięcia z Sieci kompromitujących lub krzywdzących materiałów. Do podjęcia takiego działania zobowiązuje administratora serwisu art. 14 Ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną.

c) W przypadku, gdy zostało złamane prawo, a tożsamości sprawcy nie udało się ustalić należy bezwzględnie skontaktować się z policją

5. Działania wobec sprawcy cyberprzemocy

a) W przypadku, gdy sprawca cyberprzemocy jest znany i jest on uczniem szkoły, pedagog szkolny powinien podjąć następujące działania:

- przeprowadzić rozmowę z uczniem, której celem jest ustalenie okoliczności zajścia, wspólnie zastanowić się nad jego przyczynami i poszukać rozwiązania sytuacji konfliktowej;
- omówić z uczniem skutki jego postępowania i poinformować o konsekwencjach regulaminowych, które zostaną wobec niego zastosowane;
- zobowiązać sprawcę do zaprzestania swojego działania i usunięcia z Sieci szkodliwych materiałów;
- ustalić ze sprawcą sposób zadośćuczynienia wobec ofiary cyberprzemocy.

b) Jeśli w zdarzeniu brała udział większa grupa uczniów, należy rozmawiać z każdym z nich z osobna, zaczynając od lidera grupy.

c) Nie należy konfrontować sprawcy i ofiary cyberprzemocy.

d) Rodzice sprawcy zostają poinformowani o przebiegu zdarzenia i zapoznani z materiałem dowodowym, a także z decyzją w sprawie dalszego postępowania i podjętych przez szkołę środkach dyscyplinarnych wobec ich dziecka.

e) We współpracy z rodzicami należy opracować projekt kontraktu dla dziecka, określającego zobowiązania ucznia, rodziców i przedstawiciela szkoły oraz konsekwencje nieprzestrzegania przyjętych wymagań i terminy realizacji zadań zawartych w umowie.

6. Zastosowanie środków dyscyplinarnych wobec sprawcy cyberprzemocy

a) Wobec sprawcy cyberprzemocy szkoła stosuje kary zawarte w statucie szkoły.

b) Dodatkowo uczeń- sprawca może mieć czasowy przynoszenia do szkoły akcesoriów elektronicznych.

c) Podejmując decyzję o rodzaju kary należy wziąć pod uwagę:

- rozmiar i rangę szkody — czy materiał został upubliczniony w sposób pozwalający na dotarcie do niego wielu osobom (określa to rozmiar upokorzenia jakiego doznaje ofiara), czy trudno jest wycofać materiał z Sieci, itp.;

- czas trwania prześladowania — czy było to długotrwałe działanie, czy pojedynczy incydent;

- świadomość popełnianego czynu — czy działanie było zaplanowane, a sprawca był świadomy, że wyrządza krzywdę koledze oraz jak wiele wysiłku włożył w ukrycie swojej tożsamości, itp.;

- rodzaj rozpowszechnianego materiału.

7. Działania wobec ofiary cyberprzemocy

a) Ofiara cyberprzemocy otrzymuje w szkole pomoc psychologiczno-pedagogiczną udzielaną przez pedagoga szkolnego i wychowawcę.

b) W strategii działań pomocowych uczeń- ofiara powinien otrzymać wsparcie psychiczne oraz poradę, jak ma się zachować, aby zapewnić sobie poczucie bezpieczeństwa i nie doprowadzić do eskalacji prześladowania.

c) Po zakończeniu interwencji wychowawca wraz z osobą udzielającą pomocy monitorują sytuację ucznia sprawdzając, czy nie są wobec niego podejmowane dalsze działania przemocowe bądź odwetowe ze strony sprawcy.

d) Rodzice dziecka będącego ofiarą cyberprzemocy zostają poinformowani o problemie, podjętych działaniach szkoły i, w miarę potrzeb, otrzymują wsparcie i pomoc specjalistów.

8. Sporządzenie dokumentacji z zajścia

a) Pedagog szkolny zobowiązany jest do sporządzenia notatki służbowej z rozmów ze sprawcą, poszkodowanym, ich rodzicami oraz świadkami zdarzenia. Dokument powinien zawierać datę i miejsce rozmowy, personalia osób biorących w niej udział i opis ustalonego przebiegu wydarzeń.

b) Jeśli rozmowa przebiegała w obecności świadka (np. wychowawcy) powinien on podpisać notatkę po jej sporządzeniu.

c) Jeśli zostały zabezpieczone dowody cyberprzemocy, należy je również włączyć do dokumentacji pedagogicznej (wydruki, opis, itp.).

10. Powiadomienie sądu rodzinnego

a) Jeśli rodzice sprawcy cyberprzemocy odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a uczeń nie zaniechał dotychczasowego postępowania dyrektor szkoły powinien pisemnie powiadomić o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny, szczególnie jeśli do szkoły napływają informacje o innych przejawach demoralizacji dziecka.

b) W sytuacji, gdy szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki wychowawcze (rozmowa z rodzicami, konsekwencje regulaminowe wobec ucznia, spotkania z pedagogiem, itp.), a ich zastosowanie nie przynosi pożądanych rezultatów, dyrektor powinien zwrócić się do sądu rodzinnego z zawiadomieniem o podjęcie odpowiednich środków wynikających z ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich.

c) W przypadku szczególnie drastycznych aktów agresji z naruszeniem prawa, dyrektor szkoły zobowiązany jest zgłosić te fakty policji i do sądu rodzinnego.

19) Procedura reagowania na zgłoszenia dotyczące nadużywania Internetu

1. Ujawnienie przypadku nadużywania Internetu.

Informacja o nadmiernym korzystaniu z sieci lub komputera może dotrzeć do nauczyciela/ pedagoga z różnych źródeł: może być zgłoszona przez ucznia, rodziców, innych nauczycieli.

2. Rozmowa z uczniem.

Wychowawca, pedagog przeprowadzają z uczniem rozmowę, której celem jest zebranie informacji na temat podejrzeń o nadużywaniu Internetu, jego formy oraz częstotliwości.

3. Kontakt z rodzicami.

Wychowawca, pedagog informują opiekunów o obserwacjach dotyczących ucznia.

4. Zapewnienie wsparcia psychologicznego dziecku na terenie szkoły bądź polecenie specjalistycznej placówki.

Pedagog, wychowawca zapewniają uczniowi wsparcie poprzez rozmowy i pedagogizację oraz wskazują na możliwości szukania wsparcia w specjalistycznych placówkach

5. Wsparcie informacyjne dotyczące możliwości dalszych działań w sytuacji nadużywania Internetu, informacje dotyczące bezpośredniej pomocy specjalistycznej.

Pedagog szkolny przekazuje uczniowi/ rodzicowi kontakt do zespołu pomocy w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa online **Helpline.org.pl**. Kontakt z zespołem jest możliwy pod bezpłatnym numerem telefonu **800 100 100** oraz poprzez czat, od poniedziałku do piątku w godz. 12.00-18.00, jak również poprzez formularz: *Zadaj nam pytanie* na stronie **www.helpline.org.pl** i e-mail: **helpline@helpline.org.pl**.

6. Podjęcie interwencji prawnej.

Jeśli rodzice dziecka odmawiają współpracy i nie kontaktują się ze szkołą, a uczeń nie zaprzestaje działań, które są dla niego krzywdzące i skutkują niewywiązywaniem się z obowiązku szkolnego dyrektor szkoły zwraca się do sądu rodzinnego z wnioskiem o podjęcie odpowiednich środków wynikających z ustawy o postępowaniu z nieletnimi.

7. Dokumentacja zgłoszenia

Dokumentacja zgłoszenia zawiera: opis podjętych przez szkołę działań, np. kontakt z rodzicami, rozmowa z uczniem, zaproponowanie pomocy psychologicznej poza szkołą).

8. Monitorowanie sytuacji

Po zaistnieniu zdarzenia wychowawca i pedagog utrzymują kontakt z poszkodowanym uczniem i jego rodzicami w celu upewnienia się, czy nie jest potrzebne dalsze wsparcie.

Wychowawca systematycznie kontroluje realizację obowiązku szkolnego, uczestnictwo we wszystkich zajęciach.